

Şehrin Nafizası

YeniGün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

CİLT: 4 • SAYI: 7

HAZIRLAYANLAR: SADIK GÖKCE - ANUŞ GÖKCE

4 MART 2022 CUMA

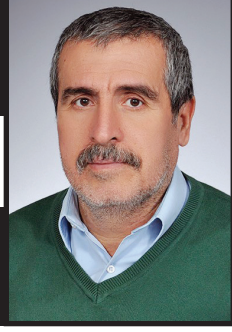
**KONYA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

**KONYA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA**

**MİLLİ MÜCADELENİN
KADIN KAHRAMANLARI**

AHMET YESEVİ VE TÜRK'ÜN İRFANI

**SADIK
GÖKCE**

sadikgokce@hotmail.com

24 Şubat Ahmet Yesevi Hazretlerinin vefat yıldönümü idi. Büyük Türk Mutasavvıfı Ahmet Yesevi 24 Şubat 1166 yılında çok da düşkün olmadığı bu dünyadan, asıl hayatın var olduğuna inandığı ahirete göç ettiğinde 73 yaşında idi.

Türk'ün İslam anlayışının temel taşlarından birisi olan Ahmet Yesevi Türkçe söyledi ve Türkçe yazdı. Bu alanda bir ilke imza attı. Sonradan onu takip eden dervişler Yunus Emre, Hacı Bektaş, Eşrefoğlu vb. bu yolun sıkı takipçileri oldular.

Bugün Türk İrfanı dediğimiz ve hayranlıkla bahsettiğimiz ahlak ve görgü kurallarının temelleri Ahmet Yesevi ve onun takipçileri tarafından yüzyıllar boyunca ilmek ilmek işlenerek Türk'ün ruhuna kazındı.

Türkistan'dan Anadolu'ya gelip yerleşen, köylerin ve obaların etrafında tekkelerini kuran Yesevi dervişleri hocalarından gördüklerini ve işittiklerini yurtlarını terk edip yeni bir yurt arayışında olan insanların kalplerine naksettiler.

Fethedip yerleştikleri bölgede bulunan eski halkı dışlamadılar. Onlara ayrı bir değer verdiler. Emanet sayıp sahip çıktılar. Yarattıkları Yaratan'dan ötürü sevip kolladılar. İnsanları bizden değil diye ayırmadılar. Bütün insanları kendilerinden sayıp onun Tanrı'nın yer yüzündeki halifesi olduğu bilinci ile hareket ettiler.

Anadolu'da kurulan Yesevi Tekkeleri bir eğitim kurumu idi. Bu tekkelerde öğretim verilmiyordu ama insan ruhen eğitiliyor, insan olmanın ve insan kalabilmenin güzelliği anlatılıyordu.

Öğretim görevini medreseler üstlenmişti. Onlar dini öğretip insanlara kurallar öğretiyor

ve bu kuralların dışına çıkılmaması gerektiğini söylüyorlardı. Medresede beyler ve sultanlar kutsanıyor, onlara sahip olduklarının dışında vasıflar yüklenerek yüceltiliyordu. 'Hani rabbin meleklere, "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım" demişti.' Ayeti Kerimesi (Bakara Suresi 30. Ayet) aşıkarken bazılarını bazılardan üstün görmek ve "kulun kula kul olmasına" yol açacak tevellere gidilmekten kaçınılmıyordu.

Ahmet Yesevi ve takipçileri her bireyi bir halife olarak görüp, onun kimliğine ve dinine bakmadan davranmak gerektiğinin İslami bir kural olduğunu Müslümanlara anlatma yolunu seçtiler. Bunun yolunun da "insanın kendisini bilmekten" geçtiğini değişik ağızlardan defalarca tekrar ettiler.

Yüzyıllarca işlene işlene gelen bu inanç, toplumun cahil diye tanımladığı okur yazar olmayan kesiminde bile bir karşılık buldu. Onların hayatının en önemli unsurlarından birisi haline geldi. Allah'ın yarattığı hiçbir şeyi küçük görmeme inancı kalbe işlendi. Aklıma rahmetli Doğan Cüceloğlu'nun anlattığı bir olay geldi. Belki biliyorsunuzdur belki de bir çoğunuz benzerini yaşadı. Vakiayı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Cüceloğlu şöyle anlatıyor olayı... "Annemden sonra babam bir kez daha evlenmişti. Okuması yazması olmayan bir Yörük kızı idi yeni annemiz. Biz arkadaşlarla sapanlarımızı alır kuş avlamaya çıkardık.

İÇİNDEKİLER

- AHMET YESEVİ VE TÜRK'ÜN İRFANI
SADIK GÖKCE
- BİR POLEMİK...
MUSTAFA ÖZCAN
- KADINLAR GÜNÜNDE MİLLİ

- MÜCADELENİN KADIN
KAHRAMANLARI
ANUŞ GÖKCE
- SAVAŞ VE BAHAR
BÜŞRA YEŞİLBAC AYDEMİR

Bu Yörük kızı bize bağırıp çağırmadan nasihat verirdi. "O küçükçük kuşları vurup da ne yapacaksınız? Onların da canı var. Yazıktır." derdi. Biz de "ne olacak ki, o küçükçük canı almak niye günah olsun ki?" diye cevap verirdik. Analığımız bize "canın küçüküğü büyüğü olmaz. Bütün canların sahibi Allah'tır." diye karşılık verirdi.

Aradan yıllar geçtikten sonra cahil dediğimiz o Yörük kızının ferasetini anladım ve Türk'ün İrfanının fevkine vardım."

İşte Ahmet Yesevi ve takipçilerinin kurdukları tekkelerde verdikleri eğitim sistemi ile oluşmasını sağladıkları Türk İrfanı, okuma yazma bilmeyen cahil olarak adlandırılan bir Yörük kızında bu şekilde tezahür ediyor.

Ahmet Yesevi'nin temellerini attığı arduklarının da geliştirerek devam ettiği eğitimin temelinde, "ötekileştirme, diğerkâmlık güüt ve empati besle" üçlüsü vardı.

Allah bize Türk'ün irfanını anlama ve hayatımıza uygulama azmi ve gücü versin.

MESNEVÎ'NİN GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

پس غزا زین فرض شد بر مؤمنان
تا ستانند از کنی مجنون سنان

*Savaş, delilerin ellerindeki kılıçları alsınlar
diye müminlere farz olmuştur.*

(Hz. Mevlânâ)

SAVAŞ FARZ OLDU

*Müminlere savaş farz oldu, hiç düşündün mü, niye?
Delilerin elindeki silahı alsınlar diye.*

(Ahmet Sevgi)

BİR POLEMİK...

Giriş

Türkçe sözlükte polemik kelimesi tartışma ile karşılanmıştır. Siyasi, ilmî ve edebî bir konuda, basında çıkan sert tartışmalar polemik diye adlandırılmaktadır. *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*'nde de polemik için, bir konu üzerinde gazete ve dergilerde yapılan kalem kavgası denilmiştir.¹ Türk basın tarihinde önemli polemiklerle karşılaşılacaktır.

Rahmetli Şeyhülmuhammad Burhan Felek de 25 Şubat 1978 Cumartesi günü Milliyet'teki yazısında "Polemik" hakkında epeyce bilgi vermektedir:

Polemik kelimesi Yunanca "polemikos" kelimesinden gelir. Bugünkü anlamı, "taarruz kadar varan şiddetli kalem münakaşası" demektir. Basın edebiyatında pek makul bir çeşit olmamakla birlikte Batı'da ve bizde bu yolu tercih eden gazete ve gazeteciler bulunmaktadır. Bunların okuyucusu çok olmaktadır.

Burhan Felek'e göre polemik, Türk basını tarihinde II. Meşrutiyetin ilânından sonra başlamıştır. Ondan önce basın hürriyeti olmadığı için böyle şeylere rastlanmamaktadır. Burhan Felek, yazısında iki ünlü polemikçi olarak **Tanin** gazetesi başyazarı Hüseyin Cahit ile **Sabah** gazetesinin yazarı Ali Kemal'i anmakta, II. Cihan Harbi sırasında ise Hüseyin Cahit ile Peyami Safa arasında polemikler yaşandığını belirtmektedir. Cumhuriyet devrinin basın tarihine geçen Yunus Nadi-Sabiha (Sertel); Hüseyin Cahit (Yalçın)- Peyami Safa; Ahmet Emin (Yalman)-Safa Kılıçlıoğlu gibi muharrirlerin aralarında geçmiş olan polemik yazılarının, basın tarihinin en parlak sayfalarını teşkil etmediğini bildirmektedir. Ayrıca **Dünya** gazetesinde Falih Rıfkı-Bedii Faik Beylerin polemik yazılarının da devrin tantanasına bir hayli katkıda bulunduğu kanaatindeyiz.

Polemik Konusu Yapılan Eğitimi Kimdir?

Konya basınında da tartışma ya da polemik diye adlandırabileceğimiz yazılar çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi Konya Lisesi

MUSTAFA
ÖZCAN

Müdürü rahmetli Süleyman Acar adı etrafında cereyan etmiştir.

Önce Süleyman Acar kimdir? Bu konuda **Yeni Konya**'da çıkan bir yazıda yeterli bilgi vardır:

"Yirmi yıldan fazla Lisemizin müdür ve matematik öğretmenliğini yapan Süleyman Bey, 1310(1894)'de Isparta'da doğmuştu. Isparta idadisinde sonra Yüksek Öğretmen Okulu'nu da bitirmişti. 1335'te Sivas Lisesi'nde vazifeye başlayan Süleyman Acar, 1340 tarihinde Konya Lisesi Riyaziye Muallimliğine ve 2. Müdürlüğüne nakledilmişti. Kısa bir süre Kastamonu Lisesi Müdürlüğü yaptıktan sonra 1929'da Konya Lisesi Müdürü ve matematik öğretmeni olarak Konya'ya dönmüştü. Bu vazifeyi 14 yıl süre ile 1943 tarihine kadar devam etmiştir.

Hastalığı yüzünden Pertevniyal Lisesi matematik öğretmenliğine nakl olundu. Vefa Lisesi öğretmeni iken 1 Nisan 1956'da Hakkın rahmetine kavuştu. Merhum eşine ender rastlanır bir hoca idi, o matematiği bir şiir gibi anlatırdı. Bilhassa geometri teoremlerini ispatlarken tahta başında coşar, sınıfı da coştururdu. İdareciliği ise fevkalâde idi. Haylaz ve psikopat öğrencileri normal öğrenciler gibi harekete zorlar ve onlara göz açtırmazdı. Kötü öğrenciler için Süleyman Acar, hırsızlar için polis gibiydi. Fakat çalışkan ve efendi öğrencilerin koruyucusu idi. Onları yetiştirmek için tatilde bile ders verirdi. Hulasa o hocalığı maaş ehli gibi değil pir aşkına yapardı. Eğer bütün Türkler vazife karşısında Süleyman Acar gibi davransalardı, yüz yıl ileri giderdik."²

Süleyman Acar'ın öğrencisi olan Yüksek Mühendis Mahmut Ateş de onunla ilgili gözlem, tespit ve anılarını şöyle anlatmaktadır.

1 L. Sami Akalın, Edebiyat Terimleri Sözlüğü, Valık Yayınları, İstanbul 1966, s.126

2 Hüseyin Köroğlu, "Süleyman Acar", Yeni Konya, Sayı:3624, 28 Eylül 1959, s.2

"Allah rahmet eylesin, Süleyman Hoca, Lise'nin müdürü idi.

Fizik hocası kadar fizik, kimyacı kadar kimya, tarihçi kadar tarih, Fransızca kadar Fransızca bilir, eşî bulunmaz bir matematik hocası idi.

Sınıf dışında daima asık duran, yüzü, çelik gibi dik endamı; ders verirken yumuşar, yüzü güler, dışarıda görülmesi mümkün olmayan altın dişleri gururlu bir gülümseme ile halelenirdi. Edepsiz talebeyi yürütmekte, kabiliyetsizleri defetmekte ihtisası vardı. Sokakta şapkasız gezenin, sigara içenin, haylazın okulda yeri yoktu. Bir talebeyi de sevdi mi icap ederse öğretmeni de ona fedadan çekinmezdi.

Bir gün, bana benzer, zayıf, sülük gibi bir arkadaşla elimize birer istida alıp Süleyman Bey'e vardık. Çok sıkı olduğumuzdan aşağı dereceli bir meslek okuluna gidip yan yatmak, semirmek istiyorduk. Hoca'nın gülmez yüzünde sert hatlar belirdi, kaşlar çatıldı, kalın dudaklarını sarkıtarak

-Hayır, dedi. Benim talebem oraya gidemez falan yere gideceksiniz.

Süleyman Hoca, emretmişti, itiraz mümkün değildi. Dediği yerlere gittik ve şişko birer duvarcı ustası olacak yerde ben sıkı bir mühendis, arkadaşım da eczacı oldu.

Nur içinde yatsın Süleyman Hoca."

Münakaşanın Başlaması ve Gelişmesi ³

İşte iki farklı kalemden hakkında bilgi edindiğimiz Süleyman Hoca'nın kişiliği etrafında tartışma yine **Yeni Konya** yazarlarından Celâleddin Kışmır'ın bir yazısıyla çıkmıştır. Ancak Kışmır'ın, daha önce kaleme aldığı "Süleyman Acar Öldü" adlı yazısında ona dair ifade ettiği görüşlere bakmak yerinde olacaktır:

Kışmır öncelikle onun öğrencisidir. Haylaz bir öğrencidir. İyi arkadaşları yoktur. Süleyman Acar'ın sillesini ve tekdirini yiyecekler arasındadır. Hiçbir zaman da onun istediği, beklediği gibi bir öğrenci olmamıştır ama onun ölümüne en çok üzülenlerden biridir. Onun zamanında pek çok öğrenci yurt dışına tahsile gitmiş, üniversiteler bitirmiş, Konya Lisesini hep yüksek kademelerde temsil etmişlerdir.

Kışmır'ın tespitlerine göre Süleyman Acar'ın yüzü gülmez. Dersinde nispeten yumuşaktır, iyi öğretir ama dışarıda sert bir idarecidir. Akşam üzerleri okuldan çıkar çıkmaz caddelerde dolaşmayı yasaklamıştır. Bu yasağa uymayanları cezalandırmıştır. Öğrenci, sinemaya, tiyatroya ve emsali yerlere gidememiştir. Sıkı bir disiplin uygulamaktadır. Okulun milli bayramlarda, spor gösterilerinde elde ettiği başarılarında bile öğrencilere teşekkür edilmez, fakat istenilen netice alınamamışsa, bütün öğrenciler toplanır, okulun tarihine, ağabeylerine lâıyk olunmadığı bağura bağıra ilan edilir.

Keşmır'ın nezdinde, Süleyman Acar, öğrencinin bir izzeti nefsi, şahsî görüşü, fikri olduğu gerçeğini dikkate almayan bir idarecidir. Hatta fen şubesiyle, edebiyat şubesini ayırmış ve ayrı ayrı muamele etmiştir. Onun gözünde öğrenci için sadece bir vazife vardır. Çalışmak. Ancak bu katı disipline bazı öğrencilerin alışmadığı ve okulu da bıraktığı bir gerçektir. Hoşgörü azlığı, yasakların çokluğu, öğrencilerin sanata yönelmesini de olumsuz yönde etkilemiştir.

Sağlığında, söyleyemediği düşüncelerinden dolayı onun aziz ruhundan af dileyen Kışmır, yazısını şöyle bitirmiştir:

"Helal olsun yediğim tokatların, aldığım cezaların hiçbirini gözümde yok. O kadar ki, Allah, Süleyman Acar'dan rahmetini esirgemesin, diye dua ediyorum. Öğretmenimizdi, müdürümüzüzdü ve nihayet babamız kadar bize yakındı ve yalnız bizim iyiliğimiz için çalışırdı." ⁴

Celâleddin Kışmır'ın anlattığına göre Liseden arkadaşı Seydişehirli Rıza, Eylül dönemi bütünleme sınavlarında Fransızca dersinden sınava girer. Öğretmen sınav yaparken içeriye Süleyman Acar'ın girdiği görülür. Öğretmeni Rıza'nın yanlışını yazdığı cümleyi düzeltmeye çalışır. Süleyman Acar da müdahale eder.

Seydişehirli Rıza ise gözü pek bir öğrencidir; bildiklerini, inandıklarını söylemekten çekinmez. Ancak Süleyman Acar verilen cevabı beğenmemiştir. Celâleddin Kışmır, neticeyi şöyle belirtmektedir: "Rıza çıkar. Çıkar ama bir ay sonra aynı sınıfa bir yıl daha devam edecektir." ⁵

³ Mahmut Ateş, "Süleyman Hoca", Yeni Konya, Sayı: 3624, 28 Eylül 1959, s.2

⁴ Celâleddin Kışmır, "Süleyman Acar Öldü!" Yeni Konya, Sayı: 2452, 7 Nisan 1958, s.2

⁵ Celâleddin Kışmır, "Balıklar Uçar mı?" Yeni Konya, Sayı: 4455, 24 Ocak 1962, s.2

Yazar, bu olayı tutamak yaparak, eleştirisini sürdürür. Seydişehirli Rıza, bir bekar odasında, beş kardeşini büyütme, onları adam etmeye, bir yandan da okutmaya çalışan biridir. Yoktan denebilecek bir nedenle sınıfta kalmıştır.

Celâleddin Kışmır, bakolaryalı, yazılı, sözlü sınavları kazanan bir öğrenciyi, Süleyman Acar'ın yeterli bulmadığı kanaatindedir. Öğrencinin güç şartlar altında okuduğu gerçeğinin göz ardı edildiğini düşünmektedir.

Celâleddin Kışmır'ın bu yazısı basında bir hayli yankılanır. İlk cevabı Fuat Tuyyan verir. Tuyyan, Kışmır'ın artık ebediyete intikal etmiş, tarih olmuş, tarizlerine cevap verme imkânı kalmamış bir insanın ruhunu tedirgin etmesini doğru bulmadığını söylemiştir. Ayrıca hem fikirlerinin yanlış olduğunu bildirmiş hem de hocası için "mıymıntı" gibi nahoş bir kelimeyi kullanmasını eleştirmiştir.

Öte yandan Fuat Tuyyan, Süleyman Acar zamanında mezun olanların iyi okulların imtihanlarını kazandığını hatırlatmış, Kışmır'le polemige girmek istemediği için tartışmayı uzatmayacağını ifade etmiştir. "Süleyman Acar, çok sevdiğim, lisemizin tarihinde müstesna yeri olan bir adamdı. Hatasız insan olmaz. Amma o asgari hatası olan bir öğretmen, icabında talebesi için öğretmeni fedadan çekinmeyen bir idareci ve inan bana talebesini evlatlarına tercih edecek kadar ileri bir talebe severdi" demiştir.⁶

Rahmetli Süleyman Acar konusunda çıkan bu yazıları okuyan Hüseyin Köroğlu da eski hocasını savunmuş, Celâleddin Kışmır'ın yazısında haddini aştığını ileri sürmüştür. Yazının baştan aşağı işe yaramaz olduğunu iddia etmiştir. Eleştirilerini birkaç noktada toplamıştır. O da Hüseyin Köroğlu da Fuat Tuyyan gibi ölmüş bir insanın ardından konuşmuş olmasını doğru bulmamıştır. İkincisi Süleyman Acar zamanında Konya Lisesi altın devrini yaşamıştır. Dolayısıyla böylesine başarılı, olağanüstü bir öğretmen ve idareci için yazılanlar son derece farklı değerlendirmelerdir.

Köroğlu, ayrıca onun zamanında liseyi bitirip de üst mevkilere gelen, fakülterde

görev alan ya da fabrikalarda müdürlük yapan başarılı mezunlara da örnek vermiş, Süleyman Acar'ın katı disiplininin öğrencilerde teşebbüs fikrini kırdığı, yok ettiği düşüncesine katılmadığını belirtmiştir. Seydişehirli Rıza'nın bir yılını yeme ifadesini yersiz bulmuş, bir genelleme yaparak, "hiçbir okulda çalışan, bilen, efendi bir çocuğun gadre uğratıldığı görülmez. Hak eden hak ettiğini, hak ettiği nispette alır. Adalet budur" demiş, sonunda "Süleyman Acar'ın eşini bu millet ender yetiştirecektir" şeklinde yazısını bağlamıştır.⁷

Emekli Öğretmen İbrahim Aczi Kendi de bu tartışmaya katılmış ve Celâleddin Kışmır'ın yazdıklarına katkı yapmıştır. Öncelikle Celâleddin Kışmır'ın yazdıklarını hakikatin ta kendisi diye nitelendirmiş, hatta daha da ileri giderek, "Süleyman Acar'ın Konya Lisesi'nde genç ruhlar üzerinde oynadığı acı ve kindar oyunların yüzde biridir" diyerek çok sert bir ifade kullanmıştır.

İbrahim Aczi Kendi'ye göre hakikatin üstüne kül atılmaz. Ne zaman olsa o yeşereceği yerden yeşerir. Süleyman Acar müdür olarak bulunduğu Konya Lisesinde disiplini çok aşırı tutmuş, bunu yaparken öğrencileri de kullanmıştır. Bu yüzden haksızlıklar olmuş, masum, genç, parlak kimi öğrenciler okulu bırakmak zorunda kalmışlardır. İçlerinde bunalım geçirenler bile olmuştur. İbrahim Aczi bu bunalım geçirerek hayata gözlerini kapatan bir öğrenciden bahsetmiştir. Zamanın bu hakikatleri örttüğünü bildirmiştir.⁸

Fuat Tuyyan, Celâleddin Kışmır ile görüşüp bu yazışmaya son vermeyi kararlaştırdıklarını açıklamıştır. Fakat İbrahim Aczi de bu konu etrafında görüşlerini belirtince, Fuat Tuyyan, ona, "İtham Ediyorum" üst başlığı altında "Süleyman Acar İçin" notu düşülmek suretiyle kaleme aldığı yazısıyla cevap vermiştir. Önce, Süleyman Acar'ın ne kendisinin ne de başkasının savunmasına ihtiyacı olmayan bir insan olduğunu vurgulamış, daha sonra da "Hoca, seni dinimizin bir kaidesini, mesleğinin muaşeretini çiğnemekle itham ediyorum" demiştir. Ayrıca lise-deki aşırı disiplinden yakınan Aczi Kendi'nin sözlerinin gerçek olmadığını belirtmiştir.

6 Fuat Tuyyan, Celâl Kışmır'le Sohbet, Yeni Konya, Sayı:4459, 28 Ocak 1962, s.2

7 Hüseyin Köroğlu, Süleyman Acar ve Kışmır, Yeni Konya, Sayı: 4464, 2 Şubat 1962, s.2

8 İbrahim Aczi Kendi, "Zaman Geçer Hakikat Uyumaz", Yeni Konya, Sayı: 4467, 5 Şubat 1962, s.2-3

Özellikle Süleyman Acar'ın disiplin soruşturmalarında, suçluyu kolayca bulduğunu söylemiş, "belki cezaları biraz sertti, o kadar" tespitinde bulunmuştur. Bu arada bir öğretmen ve Konyalı birisi olarak sağlığında, vazifesi başında iken neden onunla mücadele etmediğini sormuştur. Hatta bununla yetinmemiş, intihar olayına değinmiş, bunda Süleyman Acar'ın kusuru bulunmadığını çocuğun dimağca hasta olduğunu bildirmiş, dolayısıyla gerçek dışı bir suçlamayla hocasının kötülendiğini ifade etmiştir.

Süleyman Acar'ın buradan ayrılırken veda toplantısında bir başka emekli öğretmen olan Rüstem Sungur'un, kalabalık bir kitle önünde onun elini öptüğünü bildirmiştir. Hatta, Kendi'ye, Süleyman Acar'ı ondan öğrenmesini, istisnaları kaide yapmamasını ve ne olursa olsun bir ölünün arkasından yazmamasını, hükmü tarihe bırakmasını tavsiye etmiştir.⁹

İbrahim Aczi Kendi bu yazıyı karşılık olarak "İthamcı Yazıya" başlığı ile cevap vermiştir. Yazısında özellikle Fuat Tuıyan'ın "emekli öğretmen "ifadesini bir hukukçunun yazmaması gerektiğini hatırlatmış, öğretmenlik unvanının kendisine kanunun, zemin ve zamanın bağışladığını, öğretmenliği ile iftihar ettiğini, buna taş atmasını doğru ve mantıklı bulmadığını, seksen yaşına ulaşan hayatında böyle bir şey görmediğini belirtmiştir. Diğer ithamları ise, Acar'la beraber izanının takdirine bıraktığını ve bu ithamları hürmetle karşıladığını vurgulamıştır.¹⁰

Enver Şevki Botsalı da münakaşanın nasıl başladığını anlattıktan sonra, Süleyman Acar zamanında okumadığını, bu sebeple kendisi hakkında görgüye dayanan bir fikri bulunmadığını, ancak, çeşitli kanallardan işittiklerini belirtmiş ve onun herkes tarafından rahmetle anıldığını söylemiştir. Etraftan duyduklarından anladığına göre onun iyi bir idareci ve muktedir bir müdür olduğu kanaatine varmıştır.

Döneminde yetiştirdiği öğrencilerin başarılarını hatırlatmış, bu gerçeği, Celâleddin Kışmır'ın de bildiğini söylemiştir. Celâled-

din Kışmır'ın hocasının kötülenmesi için yazmadığını, böyle bir yaradılıştan olmadığını, ancak, yazısını gelişiğüzle kaleme aldığı ileri sürmüştür.

Öte yandan Hüseyin Koroğlu'nun cevabının bazı kısımlarının hakikaten doğru olmakla birlikte, bir kısım yönlerinin de Celâleddin Kışmır'ın bahsedilen yazısı gibi fazla düşünülmeden kaleme alınmış hissini verdiğini belirtmiş, aşağıda yer verdiğimiz Koroğlu'nun yazısından yaptığı alıntıda ondan beklenen nezaketi göremediğini ifade etmiştir:

"Okulun ön kapısından girip, arka kapısından çıkanlar, ancak Süleyman Bey'den şikayetçi olurlar. Hapishanede bütün suçlular, hâkimin haksız kararına kurban gittiklerini söylerler."¹¹

A. Rıza Ercan, Süleyman Acar'ın niteliklerine, idareciliğine yönelik başkalarından duyduklarına inanmakta ve onu takdir ve hürmetle anmaktadır. Topluma yararlı olmuş ve ölmüş bir insana saygı duymak gerektiğine kanaatindedir. O, "nedeni ve konusu olduğu tartışmadan çok, saldırganlardan, yapılan polemikten" rahatsızlık duymuştur. İş çıkırından çıkarmak, güdülen amacın dışına yöneltmek, onun hiç istemediği bir durumdur.

A. Rıza Ercan, Celâlettin Kışmır'ın Süleyman Acar için dediklerine katılmamakla birlikte onun kanaatine saygı duymaktadır. Süleyman Acar; başarılı, gelmiş geçmiş idarecilerin en çok iş yapanı, en disiplinlisi, en insani niteliklere sahip olanı sayılsa bile Kışmır'ın onu eleştirmeğe hakkı vardır. Ancak değer ölçülerine uymuyor diye bir kişi hakkında kırıcı olmak yanlıştır. Tartışmalarda işi şahsiyete dökmemek gerekmektedir. Ona göre insana, özellikle aydın kişiye, olayları geniş bir açıdan, tarafsız, bilimsel bir düşünüşle ele almak yakışıır. Ali Rıza Ercan, Voltaire'in şu sözünü yazısının başına almış ve kanaatini belli etmiş, yazının içinde de bu görüşe atıfta bulunmuştur:

"Söylediklerinizin hiçbirine inanmıyorum. Fakat düşündüklerinizi söyleyebilme hakkınızı ömrüm oldukça savunacağım."¹²

9 Fuat Tuıyan, "İtham Ediyorum (Süleyman Acar İçin)", Yeni Konya, Sayı: 4472, 10 Şubat 1962, s.3

10 İbrahim Aczi Kendi, "İthamcı Yazıya", Yeni Konya, Sayı: 4475, 13 Şubat 1962, s.2

11 Enver Şevki Botsalı, "Süleyman Acar Münakaşası", Yeni Konya, Sayı: 4470, 8 Şubat 1962, s.2

12 Ali Rıza Ercan, "Biz Bize Benzeriz", Yeni Konya, Sayı: 4478, 16 Şubat 1962, s.2

Aslında Celâleddin Kışmır'ın Süleyman Acar'ın ölümünün arkasından yazdıkları bir hayli tepki çekmiştir. Kışmır'ın görüşlerine öğretmenleri, tanıdıkları bile katılmamışlardır. Hatta o günün bazı hadiselerine tanık olan bazı öğretmenleri hatıralarını anlatmamışlar, saklamışlardır. Celâleddin Kışmır, yazdıklarında ileri gitmediğini söylemekle birlikte hata yaptığını belirtmiştir. Çünkü sağlığında yüzüne karşı söyleyemediği samimi fikirlerini ölümünün hemen arkasından söylemesini "hata" diye nitelendirmiştir. Bunun için de onun aziz ruhundan aff dilemiştir.

Ancak bütün bunlara rağmen eleştirilerin arkası kesilmediğini söyleyen Kışmır, şu imalı sözlerle yazısını bitirmiştir:

"Bütün bunlara rağmen evvelce ne söyledimse geri alıyorum. Yeter ki bu laflar bitsin artık. Süleyman Acar büyük bir idareciydi, iyi insandı. Merhametliydi, sevimliydi. Konya gençliğine yıllarca emek verdi, onları yetiştirdi. Öğrenci haleti ruhiyesini bilirdi. Öğrenci izzeti nefsi diye bir şey tanırdı. Öğrenci şahsiyetine hürmet ederdi. Nur içinde yatsın" ¹³

SONUÇ

Celâleddin Kışmır, önce 1956'da daha sonra 1962'de Süleyman Acar hakkındaki görüşlerini belirtmiştir. İlki, Süleyman Acar'ın ölümünün ardından yazılmıştır. Buna büyük tepkiler gelmiş, neredeyse yazdığına pişman olmuştur. Yazdıklarını geri aldığı bildirmiştir.

1962'deki yazıdan sonra ise, onun görüşlerine katılan ya da katılmayanlarla olay daha büyümüş ve gazete sayfalarında bu konu peş peşe işlenmiştir. Celâleddin Kışmır'den başka, Hüseyin Köroğlu, İbrahim Aczi Kendi, Fuat Tuygan, A. Rıza Ercan, Enver Şevki Botsalı gibi günün aydınları ve yazarları da samimi düşüncelerini belirtmişlerdir.

Süleyman Acar münakaşası, basında bir canlılık meydana getirmiş, bir konunun enine boyuna tartışılmasını sağlamıştır. Eğitim ve öğretimin sadece disiplin olmadığı, konunun farklı boyutları bulunduğu hatırlanmıştır.

Ayrıca herkesin aynı görüşte olamayacağı, bu gibi tartışmaların saygı ve sevgi çerçevesinde yürütülmesi gerektiği, insanların söz söyleme hürriyetinin önemi vurgulanmıştır.

Enver Şevki Botsalı'nın dediği gibi, bu konuda yazarların biraz daha üsluplarına dikkat etmeleri gerekirdi, daha titiz davranabilirlerdi. Fikirlerinden taviz vermeden bunu yapabilirlerdi. Kelimeleri seçerken daha bir özen gösterebilirlerdi. Maalesef bu olmamıştır.

Ancak bugün rahmetli olan bu insanların yazılarında düşüncelerini korkusuzca açıklayabilmeleri, doğru bellediklerini ve eleştirilerini ifade etmeleri, konuyu farklı yönlerden (açılardan) değerlendirmeleri son derece önemlidir ve asıl gözden kaçırılmayacak husus budur.

ACZİMİN GİRYESİ

Ahmet
Sevgi

DÜNYA

*İnsanoğlu için dünya bir konup göçme yurdu,
Ne mutlu ona ki bu gerçeği önceden gördü.*

(Ahmet Sevgi)

KADINLAR GÜNÜNDE MİLLİ MÜCADELENİN KADIN KAHRAMANLARI

ANUŞ GÖKÇE

8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Tüm dünyada kutlandığı gibi ülkemizde de kutlanıyor.

Ben bugün yurdu düşmanlar tarafından işgal edilmiş, namusuna el uzatılmış, birçok kadının ve kız çocuklarının babalarının ve kocalarının gözleri önünde önce tecavüz edilip sonra da öldürülen Türkiye kadınlarının milli mücadele dönemindeki direnişinden bahsedeceğim.

Aşağıda vereceğim kadınlardan başka daha ismi bilinmeyen binlerce kadın cephe gerisinde dikiş dikerek, yardım toplayarak, eşya ve erzak tedarik ederek, kolundaki bileziklerini bozdurarak cephedeki askerlerin ihtiyaçlarını karşılamaya koşmuştur. Bazıları hastanelere koşarak yaralanan askerlerin yaralarını sardılar, doktorlarımıza yardımcı oldular.

Kara Fatma (Fatma Seher Erden)

Erzurum'da dünyaya gelen Fatma Seher Hanım, Balkan Harbi esnasında asker olan eşiyle birlikte Edirne'ye yerleşir. Doğu cephesinde kocasının şehit düşmesinden sonra akrabalarından oluşan bir çete kurar. İstanbul'dan

vapurla Samsun'a, oradan da Sivas'a ulaşan Fatma Seher, burada Mustafa Kemal'le görüşerek oluşturulan Batı Ordusuna katılmak üzere izin alır. Kara Fatma lakabını ve üsteğmenlik rütbesini bizzat Mustafa Kemal'den alan Fatma Seher, İzmit, Adapazarı, Balıkesir, Bilecik ve Bursa yöresinde kurduğu 300 kişilik bir çete ile Anadolu içlerine ilerlemeye çalışan Yunan kuvvetlerine baskınlar yaparak ağır kayıplar verir. Bursa'nın düşman işgalinden kurtulmasında büyük katkısı vardır. 1. ve 2. İnönü, Sakarya ve Başkomutanlık Meydan muharebelerine katılan Fatma Seher Hanım, yiğit bir gazi kadınıdır.

Savaşın sona ermesinden sonra İstanbul'a yerleşen Fatma Seher Hanım, kendisine bağ-

lanan maaşın tek kuruluşuna dokunmadan Kızılay'a bağışlar. Soyadı kanunundan sonra "Erden" soyadını alan Fatma Seher, 2 Temmuz 1955'te Darülaceze'de vefat etmiştir. (aa.com)

Emine Bacı

Adana yöresinden Pozantı dağının eteğinde Sankavak köyünden Deli Hac Ağa'nın oğlu Yörük Mustafa ile Emine Bacı'nın düğünleri yarıda kalır. Fransız birliklerinin Mersin'den hareketle Pozantı yöresine doğru ilerlemesi haberi üzerine Adana Valisi Haşim Bey, etrafına topladığı çete ile dağa çıkar ve düşman birliklerine baskınlar yapmaya başlar. Hasan Bey'in çetesine ilk katılanlardan biri de Emine Bacı'nın nişanlısı Yörük Mustafa'dır. Nişanlısının dokuduğu bayrağı koynuna sokup, eski bir martiniyi alarak Haşim Bey'in çetesine dâhil olur.

Emine kız düşman işgaline dayanamaz. Bir göç kafilisini fırsat bilerek, babasından kalma tüfeğini de yanına alarak milli mücadele safına katılır.

Etrafında "gençliğine kıyma, dağ hayatı çetindir, gel vazgeç" dediler se de Emine Bacı almaz, ısrarına devam eder. Nihayet "fülül oğlan" denen çoban yamağını yanına vererek Haşim Bey'in çetesine yollarlar.

Emine bacı ile Fülül Oğlan, Fransızların önce terk edip sonra tekrar almak için sayısız saldırı düzenledikleri Kozan kalesini alamadıklarını, milis kuvvetlerin saldırısı karşısında hep geri çekildiklerini Kozan kalesinin yamacına ulaşırlar. Fülül Oğlan Kuva-yı Milliye'nin kahramanlıklarını anlatır... Emine utana sıkıla nişanlısını tanıyıp tanımadığını sorar. Fülül Oğlan gerçeği saklasa da o günün akşamı Vali Haşim Bey, nişanlısının şehit olduğu haberini verir. O günden sonra Emine Bacı Kuva-yı Milliye'nin bir neferi olur ve bütün savaşlara katılır. Akıbetinden ise hiçbir haber alınmaz.

Onbaşı Halide

1884 yılında İstanbul'da doğan Halide Edip, babasının Batı tarzında eğitim görmesi isteği üzerine Üsküdar Amerikan Kız Koleji'ne gönderildi.

Rıza Tevfik (Bölükbaşı)den Fransızca ve Salihi Zeki Bey'den matematik dersleri aldı. 1901'de okuldan mezun olan Halide Edip, 1908'de gazetelerde kadın hakları konusunda yazdığı yazılarından dolayı pek çok

düşman kazandı. 31 Mart Vakasından dolayı Mısır'a kaçmak zorunda kalan Halide Edip, 1909'dan sonra eğitim alanında görev olarak öğretmenlik ve müfettişlik yaptı. Balkan Savaşlarında hastanelerde hastabakıcı ve hemşire olarak çalıştı.

1919'da Sultanahmet'te İzmir'in işgali üzerine toplanan protesto mitinginde yaptığı konuşma üzerine İngilizlerin takibatına uğradı. 1920'da Anadolu'ya kaçarak Millî Mücadele safına katıldı. Silah kullanmayı öğrenen Halide Edip, Birinci İnönü savaşından sonra Eskişehir'e giderek hastanede çalıştı. Cepheye savaşmak için Mustafa Kemal'den izin alıp onbaşı rütbesiyle Garp cephesine gönderildi. İzmir'in kurtuluşu esnasında rütbesi başçavuş idi. Savaşın sonuna Mustafa Kemal ile siyasi görüş ayrılığına düşerek, 1917'de evlendiği ikinci kocası Dr. Adnan Bey'le yurt dışına gitti. 1939'a kadar yurt dışında kalan Halide Edip, 1940'ta yurda dönerek İstanbul Üniversitesinde İngiliz Filolojisi kürsüsünü kurdu. 1950'da Demokrat Parti listesinden bağımsız milletvekili seçildi. 1954'te istifa ederek kendisini edebiyata verdi. 1964'te vefat etti. (tuludağsözlük.com)

Şerife Bacı

Kastamonu'nun gururu Şerife Bacı İnebolu'daki cephaneyi Ankara'ya taşımakla görevli şerefli, kahraman bir Türk anasıdır.

Düğününden iki hafta sonra Birinci Cihan Harbi çıkınca kocasını askere gönderen Şerife Bacı, 6 ay sonra kocasının şehadet haberini aldı. Köyün ileri gelenleri onu savaşta bir bacağı ve bir gözünü kaybetmiş olan Topal Yusuf'la evlendirdiler. Şerife Bacı'nın bu evlilikten Elif isminde bir kızı dünyaya geldi.

Şerife Bacı Millî Mücadeleye katılmadan önce herkesin sütannesiydi. Salgın hastalıklar ve savaş koşulları nedeniyle yetim kalanların veya sütü gelmeyen annelerin yardımına ilk geçen Şerife Bacı olmuştur.

1921 yılının aralık ayında aniden bastıran

kar yolları kapamış vaziyette iken İnebolu'ya çıkarılan cephane ve silâhların Ankara'ya ulaştırılması gerekiyordu. İnebolu, Türk istiklâlinin mihenk taşı olarak görülmekte olup, Mustafa Kemal'in "Gözüm Sakarya'da kulağım İnebolu'da" sözlerine muhatap olmuştur.

Şerife Bacı, bakacak kimse bulamadığı için cephane sevkiyatında kızı Elif'i de beraberinde götürmek mecburiyetinde kalmıştı. Top mermilerini kağına yükledi, sırtında taşıdığı Elif'i de İnebolu çıkışında mermilerin arasında bir yere yerleştirdi. Sırtındaki yün yorganı hem memileri hem de kızını koruyacak şekilde üzerlerine serdi. Kağına çeken öküzü birkaç kez kar ve tipi nedeniyle çöксе de Şerife Bacı'nın itip kakmasıyla yoluna devam etmişti.

Geçen zaman içerisinde takati kalmayan ve gösterdiği insan üstü gayretiyle büyük bir motivasyon kaynağı olan kahraman Şerife Bacı, donarak şehit olduğunda yirmi yaşında idi. Kastamonu kışlası önünde bebeği sırtında cephane yüklü kağına donarak hayatına gözlerini yummuştu. Şerife Bacı'nın bu destansı mücadelesi ve İnebolu'da gösterilen mücadele, Kurtuluş Savaşı sonrasında 11 Şubat 1924'te İnebolu'ya beyaz şeritli İstiklal madalyası verilmiştir. (turktoyu.com/serife-baci-kastamonu-..)

Münever Saim Hanım

Aslen Kafkas muhacirlerinden olup Edirne'de doğan Münever Saim Hanım, Millî Mücadele başladığında İnas Darülfünun'unda okumaktadır. 22 Mayıs 1919 tarihli İstanbul Kadıköy mitinginde işgal kuvvetleri tarafından tutuklanmasına neden olan konuşmasında şunları dile getirmiştir: "Her Türk'ün söylemek istediği, fakat niçin bilmem yüksek sesle söylemekten çekindiği birkaç sözü ben açıkça söylemek isterim. Evet, açık söylüyorum kardeşlerim. Aldatıcı kaynakların yazdıkları haberlere inanmayın. Bizim tamamiyet-i mülikiyemizi (toprak bütünlüğü) muhafaza edecekler. Fakat, hangi hudut dahilinde? Bu tasrih edilmedikçe (açıklanmadıkça) Türkiye'de sulh mümkün olmayacaktır. Ben bu kanaatteyim. İsyân etmeyecek bir Türk kalbi de tanıyamıyorum." "Biz yalnız ağlıyoruz. Ağlamakla kazanılacak hıçkırklarımızı işitecek kalp yok. Teşkilatı nihayet fiiliyata başlamak lazımdır." Münever Saim, bu sözlerden sonra işgal kuvvetleri tarafından tutuklanmış, daha sonra bir yolunu bularak asker olan eşiyle birlikte Anadolu'ya geçmiş ve Millî Mücadele'ye katılmış, "Asker Saim" diye anılır olmuştur. Garp Cephesi'nde görevlendirilmiş, cephe gerisinde ve istihbarat işlerinde önemli başarılar göstermiştir.

İzmit'te bir görevi yerine getirirken yaralansa da belli etmeden vazifesini yapmıştır. Hizmetlerinin karşılığı İstiklal Madalyası ile taltif edilmiştir. Bir kız, bir erkek çocuk annesi olan Münevver Saime, savaştan sonra edebiyat öğretmeniği yapmış, 1951 yılında vefat etmiştir (Çavdar, Döndü, Selçuk Üniversitesi Ed. Fak. Tarih Bölümü, Araştırma Görevlisi. Dr., "Millî Mücadelede Kahraman Türk Kadınları", turktop.org.s.62pdf)

Melek Reşit Hanım

Melek Reşit Hanım ve Sivas Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Millî Mücadele Dönemi'nde vatanın savunulması için kurulan en önemli kadın derneği, 'Sivas Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'dir. Cemiyet, 9 Aralık 1919 tarihinde Sivas Valisi Reşit Paşa'nın eşi Melek Reşit Hanım ve arkadaşları tarafından kurulmuştur. 16 kişiden oluşan yönetim kurulu, 800'den fazla üyesi vardır. Cemiyet, Anadolu'nun başka şehirlerinde de şubeler açmıştır. Cemiyetteki kadınlar Anadolu'da meydana gelen olayları yakından takip etmişler, işgaller karşısında hem İtilaf Devletlerini hem de Osmanlı Hükümetini telgraflarla protesto etmişler, mücadele eden askerlere para toplayıp birtakım eşyalar (çamaşır, çorap vb.) üretmişler; İstanbul'dan Anadolu'ya geçerek Millî Mücadele'ye katkıda bulunanlara tebrik mesajları göndermişler, kimsesiz kız çocuklarına sahip çıkarak onların meslek edinmelerini sağlamışlardır.

Faaliyetleri esnasında önce Heyet-i Temsiliye sonra da Ankara Hükümeti ile sürekli irtibat içerisinde olmuşlar, 15 günlük faaliyet raporları göndermişlerdir. (çavdar, a.g.m)

Kamacı Fatma

Adana yöresini Kuvayı Milliye kadın kahramanlarından. Hakkında kaynaklarda detaylı bilgiye ulaşamadım.

Doç. Dr. Ebru Demircioğlu'nun Millî Mücadelenin Efsane kadınları" isimli makalesinde kadınları hangi cephede ve ne amaçla görev yaptıklarını etraflıca incelemiştir. Bunlardan bazılarını ben de özetleyerek buraya almakta fayda gördüm.

"Nakiye Hanım

1882'de İstanbul'da doğan Nakiye Hanım eğitim tarihimizin önemli simalarından olup muallimler Birliği Cemiyeti'nin başkanlığını yapmıştır. Fezviye Okulu'nun müdürlüğünü yaparken, Millî Mücadele'ye destek veren Ankara'daki bazı siyasilere İstanbul'da bulunan ailelerine para gönderilmesinde aracılık etmiştir. Okulun deposunda Bartın üzerinden

Anadolu'ya sevk edilecek savaş malzemelerini muhafaza etmiştir.

Nakiye Hanım, savaşta kimsesiz ve yardım-sız kalan aileleri korumak için "Şehit Ailelerine Yardım Cemiyeti" adıyla bir dernek kurmuş ve şehit ailelerine yardımların ulaşmasında katkı sağlamıştır.

Çete Emir Ayşe

Aydın'ın İmamköy köyünden olan Emir Ayşe, Yunanlıların Aydın'ı işgal ederek İmamköyü de ele geçirdikleri sırada çocuğunu komşusuna emanet ederek silahlanmıştır. Eşinin düğünde aldığı elmas küpeleri satarak cephaneye ve silah almış ve Yörük Ali Efe çetesine katılmıştır. Aydın'ın düşman işgalinden kurtuluşuna kadar Yunanlılarla savaşmıştır. Daha sonra Umurlu'daki Sancaktar Ali Efe Grubuna katılan Ayşe Hanım, aynı guruptaki Çiftlikli Kübra ve Ayşe Çavuşla birlikte ilk olarak Kepez sirtlarında düşmanla savaşmış, sonrasında Aydın Cephesi'nde görev almıştır. Aydın'ın ikinci kez işgal edilmesi üzerine Yörük Ali Efe'nin Grubu'na katılarak Köşk Cephesindeki çatışmalarda yer almıştır. Millî Mücadelenin sonuna kadar savaşmıştır. 1933'te İstiklal Madalyası ile onurlandırılmıştır. Millî Mücadele tarihinde ilk kez efe elbisesi giyinen ve "Efe" unvanını alan ilk kadın mücahidtir.

Gördesli Makbule

1902 Gördes doğumlu olan makbule hanım, iki aylık evli iken Eşi Hali Efe ile Millî Mücadele'ye katılmıştır. Mart 1922'de Akhisar ve sındırğı sınırındaki Kocayayla'da düşmanla savaşırken başından vurularak şehit düşmüştür.

Nezahat Onbaşı

1909'da Erzurum'da dünyaya gelen Nezahat Onbaşı, Kurtuluş Savaşında 70. Alay Komutanı Hafız Hali Bey'in kızıdır. Annesi ölünce babası onun sekiz yaşındayken Çanakkale Cephesi'ne götürmüştü ve

üç sene babasının yanında kalmıştır. Çok iyi ata binen ve silah kullanan Nezahat Onbaşı 12 yaşındayken rütbesini almıştır. Ocak 1921'de Büyük Millet Meclisi'nin 140. Oturumunda Bursa milletvekili olan Emin Bey tarafından 100'den fazla düşmanı öldüren bu çocuğa istiklal madalyası verilmesi teklif edilmiştir.

İzmit Milletvekili Hamdi Namık Bey'in küçük bir çocuğa istiklal madalyası verilmesinin uygun olmayacağından bahisle ileride çeyizinin düzeltilmesine karar verildi. Ancak savaş devam ettiği için bu karar uygulamaya konulamadı. Nezahat Onbaşı, tam 65 yıl sonra TBMM takdir beratına nail olablmıştır.

Binbaşı Ayşe

Selanikli olan Binbaşı Ayşe hatun Kafkas Cephesinde şehit olan eşinin intikamını almak için 15 Mayıs 1919'da düşman İzmir ve Aydın'a geçince Kuva'yı Milliye birliğini kurmuş ve daha sonra birliğiyle birlikte Köpekçi Nuri Çetesi'ne katılmıştır. İstiklal Mücadelesine başından sonuna kadar katılmıştır. Sakarya'da sol kastiğundan piyade mermisiyle yaralanıp tedavi olmuş ve Büyük Taarruz'a katılıp Mürsel Paşa ekibine girmiş ve bu sırada atılan bir misketle sol bacağı kırılmıştır. Orduda binbaşılığa kadar yükselmiştir.

Ayşe Çavuş

Aslen Prizrenli olan Ayşe Çavuş dört oğlu ve bir kızıyla Millî mücadelede katılmıştır. Damadı ve büyük oğlu ile dilenci kılığında Aydın'ı geçtikten sonra topladığı 350 kişilik bir kuvvetle Salihli'de düşmanla çarpışmıştır. Üç Yunan askerini öldürerek sürdürdükleri otomobili hayvanların arkasına bağlayarak Kuva-yı Milliye birliklerine teslim etmiştir. Gösterdiği başarılarından dolayı Kütahya'da iken Çavuş olmuştur. Umurlu harbinde yaralanan Ayşe Çavuş, büyük oğlunu Demirci'deki savaşlarda, küçük oğlunu ise I. Ve II. İnönü Savaşlarında şehit vermiştir.

Aydınlı Şerife Ali Kübra

Çete Ayşe'nin silah arkadaşıdır. Nişanlı iken rüyasında Çete Ayşe'yi görmüş ve ertesi sabah babasına savaşa katılmak istediğini söylemiştir. Babası hayır cevabını verdiğinde onun elbiselerini giyerek babasına "ülkem düşman işgalindeyken ben nasıl evlenip çocuk sahibi olabilirim? Şimdi düşmanı kovma vakti, sağ kalıp geri dönersem evlenirim, çocukların olur." demiş ve önce Çete Ayşe'ye daha sonra da Yörük Ali Efe'nin çetesine katılmıştır. İlk kez Kepez surlarında düşmanla savaşmıştır. Savaştan sonra kendisine maaş bağlanmak istenince "vatani kurtarmanın karşılığı olmaz" diyerek reddetmiştir. 17 yaşında bir genç kız olarak Köşk'te asker olmuştur.

Tarsuslu Kara Fatma

Esas ismi Adile olan Tarsuslu Kara Fatma 10 kişilik çetesıyla Afyon Muharebesine katılmış ve Tarsus'un kurtarılmasında büyük yararlılıklarını göstermiştir. Savaş bittikten sonra

İstiklal Madalyasıyla ödüllendirilmiştir.

Tayyar Rahime Hanım

Osmaniyeli olan Tayyar Rahime, 1920'de Güney Cephesinde 9. Tümende bir müfrezenin komutanıydı. 1920 yılının şubat ayında Hasanbeyli civarında Fransız kuvvetleriyle yapılan savaşa müfrezesiyle birlikte katılarak keşif ve kundakçılık yapmıştır.

Tayyar lakabını bir görüşe göre savaş sırasında ateş hattında kalan iki arkadaşını kurtarmak için korkusuzca ileriye atıldığı için, diğer bir görüşe göre cephede şehit olan arkadaşlarının bedenlerinin düşman askerleri tarafından çiğnenmemesi için cepheden fırlayarak ateş altındaki yerden arkadaşlarının birisi sırtlayıp geri dönmesi üzerine almıştır.

Rahime Hanım, Fransızlar taarruza geçtiği bir sırada asker duraksayınca, "Ben kadın olarak ayaktaaym da sizler erkek olarak yerde sürüklenmeye utanmıyor musunuz?" diyerek müfrezeyi harekete geçirmiş ve aynı gün şehit olmuştur.

Kılavuz Hatice (Hatice Hanım)

Adana ve yöresinde Fransızlara karşı mücadele vermiş olan Kılavuz Hatice, 8 Mayıs 1920'de Millî Kuvvetlerin Pozantı'da kadın, erkek, çoluk çocuk hep birlikte hareket ederek Fransızları geri püskürtmesi üzerine Tekir yaylasında bulunan Hatice Hanım düşmana yanlış yön tarif ederek Türk kuvvetlerinin baskınına uğratmıştır. Düşmanı Türk askerinin mevzilendiği Karaboğaz'a doğru götüren Hatice Hanım, 500 Fransız askerinin esir olarak ele geçirilmesini sağlamıştır.

Antep'li Yirik Fatma

Antep'in 5 Kasım 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmesi üzerine Millî Mücadeleye katılmıştır. 1920 senesinin başında Antep savunması başladığında Fatma Hanım da katılmak istemiş, erkekler onu aralarına almak istemeyince "Benim kanım sizinkinden daha mı şirindir?" diyerek karşı gelmiş ve mücadeleye katılmıştır.

Naciye Hanım

Asri Kadınlar Derneği üyesi olan Naciye Hanım 20 Mayıs 1919'da Üsküdar'da düzenlenen mitinge katılmış ve Millî Mücadelede kadınların da erkekler gibi savaşabileceğini konusunda teminat vermiştir.

Süreyya Sülün Hanım

Süreyya Sülün Hanım Ereğ kasabasında bulunan 500 kişilik milis güçlerine katılarak Ermenilere karşı savaşmıştır. Ruslardan asker ve lojistik destek alan Ermenilerle Iğdır'da yapılan çarpışmada üç kardeşini şehit vermiştir.

Hafız Selman İzbeli

Kastamonu Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti'nin Hanımlar Şubesinin kurucularından ve Kastamonu'nun ilk kadın meclis üyesidir. Kurtuluş Savaşı'nda Kastamonu'daki bütün kadınları toplayarak asker için çorap, fanila ve kazak ördürmüş ve cepheye göndermiştir. Asker Kastamonu'ya geldiğinde ise karşılayarak hepsinin kamını doyurmuştur.

Tayyibe Hatun

Ayşe Hatun olarak bilinmektedir. Cepheye cephane götürürken kucağında sekiz aylık kızını, omuzunda ise mermisini taşıyordu. Bebeğin ağlamasından ve düşmanın bunu fark etmesinden korktuğu için Tayyibe Hatun bebeğini sıkıca göğsüne bastırılmış, farkına varmadan bebeğini şehit etmiştir. Oracıkta bebeğini yere koyarak üzerini bayrakla örtmüş ve yoluna devam etmiştir.

Sultan Hanım

Adanalı olan Sultan Hanım ana bölgede çarpışan direniş kuvvetlerine lojistik destek sağlamıştır. İnekleriyle birlikte Toroslarda direniş güçlerine katılmış, askerlerin süt ve yoğurt ihtiyacını karşılamıştır.

Zeliha Faika Hanım

Millî Mücadele'de Erzurum'da kadınları Muradiye camisinde toplayarak ulusal bilinci ve vatanın savunmasının ne kadar önemli olduğunu anlatmıştır." (Demircioğlu, Ebru Doç. Dr. "Millî Mücadelenin efsane Kadınları" golo-balsavunma.com.tr/milli-mucadele...)

Konya'da Kadın Direnişi

Millî mücadelenin ilk yıllarında Yunanlıları İzmir'de Rumlarla, Fransızların da Ermenilerle birlikte hareket ederek Adana'daki Müslüman halka yaptıkları zulüm ve işkenceleri protesto etmek amacıyla kadınlar tarafından ilk miting Konya'da yapılmıştır.

Sivas Kongresi'nden sonra Rumeli ve Anadolu Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetleri birleştirilmişti. Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetinin birçok illerde şubesi açılmıştı. Bunlardan biri de 8 Ekim 1919'da Hukuk Mektebi Müderrisi Vehbi Bey ve Müderris Sivahlı Ali Kemalle birlikte şehrin ileri gelenleri tarafından Konya'da kurulmuştu. Hemen akabinde 24 Aralık 1919'da Çelebi Efendi'nin Haremi Kevser Hanım rişasetinde Konya'nın münevver hanımları tarafından derneğin kadınlar kolu açıldı.

Konya'da mukim 12 Kolordu Kumandanı Fahreddin Altay, Konya'da bir ilk olan kadınların mitingini Dersaadet'e bir telgraf çekerek şöyle haber veriyordu: Bu aralarda Meclisi Mebusan'ın İstanbul'da toplanmasına karar veril-

miş, milli heyecan oldukça artmıştı. Konya'nın aydın kadınları da Şerafettin Camiinde toplanarak, şehitlerin ruhuna mevlit okutup, memleketin kurtarılması için İtilaf Hükümetleri ne hitaben hazırlanmış oldukları bir beyannameyi yayınladılar.

Konya'nın eski muteber ailelerinden Tahir Paşanın Kızı Şerife, Kara Hafız Mustafa Efendi'nin eşi Aliye, Binbaşı Rüştü Beyin eşi Zehra hanımlardan mürekkep bir heyet de Kolordu Dairesine gelerek beyannamenin bir suretini verdiler. O zamanlar kadınlarımız kapalı, siyasi ve idari işlere karışmaz, olduklarından bu hal ilerisi için ümit verici bir yenilikti. 11 Ocak 1920 günü Konya halkı Alaaddin Tepesi'de miting yaparak adil bir sulh imzalanmasını ve memleketin tahlîyesini istediler, (Altay, Fahreddin, On Yıl Savaş ve Sonrası, s.120, 1970-İST, www.Bootandunya.com.pdf)

Ahmet Avanos da "Millî Mücadele'de Konya" adlı eserinde Konya'nın vatansever Türk kadınlarının heyecanını şöyle dile getiriyor: "... Konya'nın vatansever 5000 anası 8 Kanunu Sani 1336 (21 Ocak 1920) 'da Şerafeddin Camiinde cephe ve diğer bölgelerde şehit olan oğulları için mevlit okuttular. Okunan mevlitten sonra bir miting düzenleyen "Anadolu Kadınları Müdafaa-ı Vatan Cemiyeti Konya Merkez Heyeti" 5000 kadın adına memleketin kurtulması, müstakil bir Türkiye'nin kurulması için İtilaf Devletlerine atfen bir beyanname yayınladılar. Konyalı kadınlar arasından seçtikleri bir heyet ile bu beyannamenin birer suretini şehirdeki İngiliz, İtalyan ve Fransız temsilciliklerine ve valiliğe verdiler. Kadınlar 12. Kolordu Kumandanı Fahreddin Bey'i makamında ziyaret ederek beyannamenin bir suretini takdim ettiler. Fahreddin Bey Konyalı kadınların Şerafeddin Camiinde yaptıkları bu mitingi 12 01. 1336 (1920) tarihinde çektiği bir telgrafla harbiye nezaretine bildirdi ve beyannamenin bir suretini de gönderdi. Bu beyannamede şöyle idi:

12. Kolordu Hümâyün Kumandanlığına

Bugün Şerafeddin Camii şerifinde toplanan beş bini mütevaciz Konya hanımları ittihaz ettikleri mukarrerat-ı atiyenin vesadet-i alileriyile sulh konferansını iblağımı istirhamla kesb-i şeref eyler. Mütarekenin imzasından bu güne kadar taht-ı işgale alınan aksam-ı vatanda ve bilhassa Adana ve İzmir'de milletimizin maruz kaldığı tecavüzât ve secâyiden müteessiren ve oralarda şehit olan kahramanlarımızın ervahına Fatihalar ithâf ederken tekrar gözyaşları dökerek bu iki sevgili vilayetimizde Türk ve Müslümanların düçar oldukları sefalet ve

vahşetlere medenî Avrupa'nın daha ziyâde sükût etmemesi ve asırlardan beri hür ve müstakil yaşamış bir millet olmak cihetiyle Avrupa'nın adaletinden bervechiâtı husûsâtı istirham eyleriz.

Bir çok küçük milletlere kadîm hakları verilirken altı buçuk asırdan fazla bir zaman hür ve müstakil yaşamış büyük bir milletin izzet-i nefsinî, haysiyetini rencide edecek herhangi bir karardan tevakkî edilmesini rica ile aramızda gayr- Müslimlerin hukukunu kendi hukukumuz kadar muhterem ve muteber addeylediğimizden ekalliyetlerin hukuku bahanesiyle hakîmiyet-i haysiyet-i milliyemizi ihlâl edecek ahkâmı kabul edemeyeceğimizi, Türk Müslümanları mezkur harpten evvelki hudut dahilinde, makarr-ı hilafet ve payitaht İstanbul olmak üzere bir müstakil ve hür bir Türkiye'nin bekasını ve Vilson prensiplerini harfiyyen tatbikini temin etmeyen herhangi bir sulhun asırların kabul edemediği bir milletin kabul etmesi imkânı olmadığına itimat buyrulması esasen milletin hürriyet ve selameti için uğraşanların mazlum ve asil bir milleti siyânet ve vikâye etmek suretiyle hak ve adaletin galebesine vasıta olacaklarından emin olmak istediğimizi arz eyleriz. 8 Kanun-u Sani 1336

Beş bin hanım namına Heyet-i Müntehibe Reisesi Çelebi Efendi Haremi Kevser

Reise-i Saniyesi Tahir Paşa Kerimesi Şerife Azalar

Divan-ı Harp Reisi Binbaşı Rüştü Bey'in haremî Zühre

Tahir Paşa Kerimesi Havva

Tahir Paşa Kerimesi Naciye

Bahaeddin Çelebi Haremi Suzide

Karahafız Mustafa Zade Mustafa Efendi Haremi Aliye

Kâzım Bey Haremi Nazmiye

Sabık mebus Mehmet Emin Bey Haremi Lütüfiye

Eczacı Hüsameddin Bey Haremi Şeibe

Tüccardan Yusuf Efendi Haremi Emine

Tüccardan Mehmet Ali Haremi Hatice

Faik Bey Haremi Vicdan

Erkân-ı Harp'ten Mütেকaid Şevki Bey Haremi Firdevs

Tüccardan Ali Bey Haremi Fehime

Darü'l- Muallimat Heyet-i Temsiliye namına Fransızca ve Piyane Muallimesi Emine Ferhunde

Çelebi Haremi Sıdika. (Avanos, Ahmet Yrd.

Doç. Dr. Milli Mücadelede Konya, s. 39 vd., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yay, ANKARA-1998)

İlk zamanlar Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti Konya Valisini Cemal Bey'in, Kuva-yı Milliye

ve feshedilen İttihat ve Terakki Fırkası aleyhine tutumundan, İstanbul Hükümetinin ve Hürriyet ve İtilaf Partisi taraftarlarının menfi propagandalarından dolayı Konya'da gözle görülen bir milli birlik ve bütünleşme konusunda bir mesafe kat edemedi. Hükümetin ve Hürriyet ve İtilaf Partisi yoğun menfi faaliyetlerinden dolayı Konya Halkının fikri de kaşınmıştı. Kuva-yı Milliye aleyhtarı bazı açık gözler kendilerini milli mücadele taraftarıymış gibi gösterip Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetine üye kaydettirmişlerdi. Fırsattan istifa keyfi olarak halktan fazla fazla para toplamışlar, vermeyenleri de dövmüşlerdi. Bu olayın Ankara'da duyulup hoşnutsuzluk yaratması üzerine Kuva-yı Milliye Merkez Heyeti Fahrettin Paşa'nın denetiminde yeniden teşkilatlandı. . (Ulusoy, Ahmet , "Millî Mücadele Konya ve Konya Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti'nin faaliyetleri", s.9, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Enstitüsü Dergisi, C:14, sayı:78, Temmuz 2021)

Konya Valisi Cemal Bey'in Konya'yı terk edip İstanbul'a fırandan sonra Konya Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti ve Hanımlar Şubesi faaliyetlerini hızlandırdılar. Cemiyet üyeleri tarafından İtilaf Devletlerinin Türkiye üzerindeki emelleri, padişah ve hükümetin yapılan işgalere ve işgalci devletlerin diğer çalışmalarına göz yumması her fırsatta dile getirmişlerdir. Bu hususta Konya basınının da katkısı büyüktür. O zamanlarda Konya'da çıkan Babalık ve Öğüt Gazetesi düşmanın işgal bölgelerinde yaptığı zulüm ve katliamları, İtilaf devletlerinin propagandalarını yayınlarak Millî Mücadeleyi destekleyen yayınlar yapıyordu. İngilizlerin baskısıyla kapatılan Öğüt Gazetesi için, Konya müdafaa-yı hukuk Cemiyeti Reisi Sivahlı Ali Kemal, İngilizler sesimizi kısıtı, ama biz sesimizi kısımayacağız. Her fırsatta sesimizi başka bir gazete adıyla duyuracağız" diye haykırmıştır.

Konya'nın işgal edilmesini hazmedemeyen münevver ve vatansever halk da Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetinin etrafında kenetlenmişlerdir. Cemiyet üyeleri, tertipledikleri mitinglerle şehir halkının milli his ve heyecanını canlı ve dinamik tutmuşlardır. Din adamları da camilerde ve toplantılarda yaptıkları vaazlarla milli his ve heyecana destek vermişlerdir. Konya Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetini Hanımlar Şubesinin bu doğrultuda büyük hizmetler ifa ettiği bir gerçektir. Kadınlara dikiş kursları açarak askeri hastanelerin ihtiyacı olan çarşaf ve yastık kılıflarını, cephedeki askerlerin iç çamaşırlarını ve gömleklerini dikmişlerdir. Yine yardım kampanyaları düzenleyerek, piyesler ve tiyatrolar tertip ederek gelirlerini orduya bağışlamışlardır.

Çalışmalarıyla şehir halkını Millî Mücadele'ye kazandıran Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti şehir halkını vatan savunmasına da davet etmiştir. Bu davete hemen cevap veren şehir halkı 12. Kolordu kumandanına müracaat ederek Millet Taburunun kurulmasını istemişler ve ilk Millet Taburu Temmuz 1920'de Konya'da kurulmuştur. Böylece Konya'da gönüllü alaylar teşkil edilerek Millî Mücadele'ye erzak ve asker desteği de verilmiştir. Iğın, Kadınhanı, Beyşehir, Seydişehir kazaları halkının 21-22 yaşlarındaki delikanlılar seçilerek bir tabur teşkil edilmiş ve cepheye gönderilmiştir. Üstelik bu kazaların halkı kurulan taburun bütün elbise ve teçhizatını da temin etmişlerdir. (Ulusoğ, a.g.m, s.14 vd.)

1911 doğumlu Selçuk Es, 3Eylül 1974 tarihli Yeni Konya Gazetesinde "Konya'nın Vatanseverlik Ruhu" başlıklı yazısında Konyalı vatansever kadınların cepheye savaşan askerlerimiz için nasıl yardım kampanyaları düzenlediklerini, dikim evlerinde genciyle yaşlıyla aşkla çalıştıklarını ifade ediyor... "Kurtuluş Savaşı yıllarında rahmetli annem ile birlikte bir kiş gününü Topraklık Semtinde orduya yardım toplamak amacıyla kapıları çalıyor, her kesimden gönülünden ne koparsa vermesini rica ediyorduk. Çok iyi hatırlarım ihtiyaç nineler altın üstüm diye biriktirdikleri birkaç kuruşu sandık köşelerinden çıkartıp getiriyor, daha genç sayılan kadınlardan bazıları paraları olmadığından birkaç kilo bulgur, fasulye bazılarını kayısı kurusu birçokları da buğday başışlıyorlardı. Bugünkü belediye binasının bulunduğu yerdeki eski belediye binası Merkez Komutanlığıydı. Oraya yaklaştık, içeri girdim, ilk odada masa başında oturan subaya durumu anlattım, derhal yanına birkaç er alarak dışarı çıktı getirdiklerimiz tart-

tıktan sonra elime bir makbuz verdi. Ben makbuzu rahmetli valideme verdim. O da makbuzu Konya Kadınlar Kurulu Başkanı rahmetli Tahir Paşazade Şerife hanıma gönderdi. O tarihlerde Kızılay Konya Şubesinde evimize top top Amerikan bezi getirilirdi. Evimizin yukarı sofası geniş olup, akşam yemeklerinde sonra komşu hanımlar bizde toplanıp, evlerden getirilen dikiş makineleri ile üç boy üzerine asker çamaşırları dikilirdi. Ertesi günü hazırlanan çamaşırları sayarak bir torbaya doldurur, Belediye Başkanı merhum Muhlis Koner'in evine götürürdüm. Oradan aldığım teslim makbuzunu Kızılay'a götürürdüm. Bunlar bizim hissemize düşenlerdi, Konya'nın diğer mahallelerinde aynı faaliyet görüldü. İşte o tarihlerin vatanseverlik ruhu Konya'da sönmemiş, bilakis canlılığını o günlerden alarak son Kıbrıs olayları sonu, mahallelerde yardım toplamaya çıkan muhtarlar birçok çeşitlerine rastlamışlardır." (Abaza Havva, Konya Basımında Selçuk Es, s. 112pdf, Selçuk Üniversitesi Yüksek Lisans tezi.)

Sonuç

8 Mart'ta dünya kadınlar günü kutlanırken medeni batını! İcraatlarından dolayı Türk kadınları akla hayale gelmeyen işkence ve zulümlere maruz kalmışlardır. Ülkesi işgal edilen kahraman kadınlarımız silah kullanmayı öğrenerek milli mücadelede cepheye savaşmışlardır. Ordunun işe ve lojistik destek görevini üstlenen kadınlarımız da cepheye giysi, erzak ve cephane taşıyarak tarihe adlarını altın harflerle yazdırmışlardır. Sahife yetersizliğinden dolayı ismini zikredemediğimiz muhterem Türk anaların affına sığınarak Millî Mücadeleye destek vermiş tüm annelerimiz saygı ve minnetle anıyor, Allah'tan en güzel şekilde ağırlandırmalarını diliyorum. Kabirleri pür nur mekânları cennet olsun.

SAVAŞ VE BAHAR

Yavaş yavaş süzülerek geldi göklerden son kar tanesi... Geleceğe, bahara yaklaşmayı simgeleyerek... Gözle-rinden akan yağmur damlası gibi gözyaşları, kar tanelerinin soğukluğu ile birleşti. Bir titreme geldi tüm insanlığa...

Gelecek göz göre göre buz tutmaya bıraktı.

Yolumuz geçse de hüznün bozkırlarından, maviliğe uzanan dar sokakların yetim umudunu taşıyan yüreklerimizdeki sessizliğin sesine sığındık.

Dünyada önüne geçilemeyecek hadise-ler vardı. Biz bunların sebep ve mantıklarını anlayamıyorduk. Bu doğrudu! Fakat bazı mantıksızlıklar vardı ki, güya doğru olduğu düşünülerek yapıldığı halde, yapılmaması da mümkündü.

Ne geçmiş geçmişte kaldı, ne yarınlar umuttan bahseder oldu. Gökten üç cemre düşmüştü. Biri dünyaya, biri insanlara, biri de kalplere...

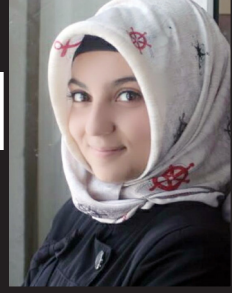
Dünyamıza, güzelliklere gebe olsun diye ilk cemre düştü. Geçmiş geçmişte kalsın, geleceğe umut dolsun. Yarınlar bahar bahçe olsun. Çocuklar huzur dolu evlerde, neşe ile oyunlar oynayarak büyüsün. Geleceğin temeli sağlam günler üzerine kurulsun.

İnsanlara, bir avuç toprak için kavga etmeyi bıraksınlar diye ikinci cemre düştü. İki baharın, ilkinde canlanıp, sonunda inzivaya çekilen toprak ana; güneşin ışıl ışıl semada kendini sergileyip, yeryüzü renklerini gözler önüne sermeye başlayacakken; yerküre beyaz örtüyü örtüp, her şeyden elini eteğini çekmek istiyor gibi...

İnsanlar soğuk, insanlar acımasız, insanlar yok etmeye kurulmuş...

Kalplere, vicdan muhakemesinde kendini yargılayabilsin diye üçüncü cemre düştü. Canlar yanmasın; kadınlar, çocuklar ağlamasın. Bombalar yerine, mutluluk fişekleri göklerde patlasın. İnsanlar savunmak için değil, sevgilerini kucaklaşarak birbirlerine göstermek için toplansın.

Merbuttum, geleceğime ve geçmişe olan hasretime... Hayat bize kötü bir oyun oynuyordu. Biz de; hadiseleri olduğu gibi kabul

BÜŞRA
YEŞİLBAĞ
AYDEMİR

ediyor ve sessiz çığlıklar atarak katlanıyorduk.

Dünya denen bu hapishanenin, bedenlerimizden oluşan koşuşlarında, ruhlarımızın mahkûm olduğu bir özgürlüğü yaşamaya çalışıyoruz. Parmaklıklarımız birbirinin aynısı... Başımızdaki gardiyan düşüncelerimizi kısıtlayan bir yokluk kavgası...

Hapishaneler dışarda olan insanlardan daha özgür kişilere ev sahipliği etmekte... Düşünebilen, hayal kurabilen, umut edebilen, sevdiklerini özleyen, hasret çeken, görmeden sarılan, anılarının kapısını çalan, pişmanlıklarıyla yüzleşen... Karşısına çıktığı mahkemeden çok, iç muhakemesinde kendini yargılayan...

İlkbaharın yağmurları, dünyanın gözyaşı... Sıkıntılı ve üşüten bir kış mevsiminin sonunda damla damla toprağa yaşam veren, umudu filizlendiren, iç rahatlatan bir ağıtın ardında sakinleşme, ısınma ve içindeki tohumların hayata "merhaba" demeleri için demlenme zamanı...

Nevbahar'ın dünyaya barış çiçekleri sunması ümidiyle...

